

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 10.— K
Fél évre . . . . . 5.— K
Negyed évre . . . . . 2-50 K

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik szerdán és szombaton

BAJA

Kiadóhivatal

Kazal József könyvnyomdája, a t. i. előfizetések és hirdetések felvételének. Telefon 45.

Szerkesztőseg

Baja, Eötvös József-utca 2. szám. Telefon 116.

Felolvas szerkesztő és lapfajtonos: **Meskó Zoltár.**

A rendőrfogalmazói

állást rövidesen betöltik, miután a pályázatot már kiírták. A laikusok körében, főleg azok között, akiknek nem igen volt dolguk bűnügyben a rendőrségnél, nem kelt ez a hiradás különös emóciót, pedig igazán fontos reform rendőrségünk életében.

A rendőrfogalmazói teendőket ezideig a közel-múltban nyugdíjazott rendőrőrmester végezte, akiről készséggel elismerjük, hogy a hosszú évek folyamán nagy rutinja és gazdag tapasztalatokra tett szert, de akinél a magasabb iskolázás és a jogismeretek hiánya gyakran kínossá tette uriembernek sőt nem egyszer uriaszonyok vallomását.

A legkényesebb fonalak futnak össze a fogalmazó kezében, úgy, hogy a rendőrfőkapitány már régen tett olyirányú előterjesztést, hogy a rendőrőrmester helyett jogvégeztelt embert alkalmazzanak egy külön szervezendő állásban, a rendőrfogalmazóiban.

A város azonban egyrészt respektálva László őrmester érdemeit, másrészt az anyagiakra való tekintettel mindaddig nem foglalkozott komolyan ezzel a kérdéssel, amíg László őrmester nyugdíjaztatása nem idézett elő személyhiányt s főleg, amíg a városnak nem volt kilitása állami segélyre.

Amint e két negatív szem-

pont a viszonyok változásával pozitívvá vált, a főkapitány újabb felterjesztésére a közgyűlés elhatározta ennek a fontos állásnak minél előbb való realizálását. A belügyminiszter mostanában hagyta jóvá e határozatot s megengedte, hogy az államsegély terhére léte-ítsék a rendőrfogalmazói állást, úgy, hogy a legközelebbi közgyűlés már dönt a pályázók között is.

S é t a a városban.

II.

Legutóbbi városfelfedező sétánkon a Városháza előtt álltunk meg s utunkat az Erzsébet királyné-utcán és vidékén artakart folytatni. Most elvégezzük ezt a sétát s az Erzsébet királyné-utcán indulunk el.

Rossz kövezeten fogunk jóideig ballagni, míg az uton kiérünk az óriásivá szélesedett alvégre. Itt falusi idillekben gyönyörködhetünk: por, kövezetnélküliség, esetleg feneketlen sár, s mindenfelől kis putrik, nád-fődeles házikók mosolyognak felénk, úgy, hogy nagyon nehéz megállapítani, hogy város-e az a falu. Főleg az ölik az ember szemébe, hogy e kis utcák egyik része méterekkel magasabb a másíknál s valószínűleg e révén írta a derék Osztrogonác földrajz, amellyel az elemiben agyongyötörtek bennünket, hogy Baja környéke hepe-hupás, dombos.

Ezen óstájakról még kiballaghatunk a Bara-tó medréig. Igaz, víz nem igen van ebben a tisztességes tóban, de annál több körülötte a

szemét, amelyből vígan párolognak a megerjedt, egészségtelen gőzök. Persze, amikor arról volt szó, hogy feltöltsék ezt az egészségtelen mocsarat s odahelyezzék az új állatvásárteret, ezt a jó eszmét nem találták megfelelőnek a torony alatt. Maradjon minden a régiiben. Ha eddig nem haltak meg az emberek a Bara dsungel-gőzétől, ezental sem lesznek vele szemben tulérzékenyek. Szemben van e rondasággal a gyönyörű kertesszegédiskola, amelynek hatását szinte lerontja az okvetlenkedő Bara. Már ez a szép fejlődést elért iskola is megérdemelne annyi kiméletességet, hogy a Bara-mocsarat valami uton-módon eltisztítsák a földszínéről, persze ne azon a módon, amellyel ezideig óhajotak e cél szolgálatában állani azáltal, hogy minden szemetet, nyáron dinynehajakat — kész kolerátárasztótelep — rossz pléht s más ily kiváló anyagot hordtak oda.

Kavicsos uton kísétálhat azután akinek tetszik, — sajnos mostanában nagyon kevés embernek tetszik — az elhagyatott Lőkertbe. Mintha ör állna a kapu előtt: „lélek az ajtón se be, se ki” — „növénygyűjtő diákokon kívül, akik túsízkén viszik az ócska pakkendeklit, amin rajta díszelg „A Herbarium” s a miért 1-40 pénzeket is fizetnek szegények, — alig téved valaki a Lőkertbe, s így lassan-lassan a Lőkert már csak történelmi relikvia számba megy.

Mögötte, ha igaz, nemsokára felépül a huszárakantya. Az ilyen hírek nálunk ellenőrizhetetlenek az autentikusság szempontjából. Már vagy tizszer rendeztük a Főteret, aszfaltoztunk, színházat építettünk, elhatároztuk, hogy éjjel égni engedjük a gázlámpákat stb. stb, ad infinitum s most még mindig ott állunk, hogy semmink sincs. Am ezen csodálkozni igen nagyfoku naivitásra vallana. Papini, ez a pompás olasz írta valahol: „felejténie kell az embernek ahoz, hogy csodálkoz-

hassák: a csodálkozás művészetét a feledés művészete előzi meg” — mi pedig még nem felejtettük el, hogy Baján jó néhány évtizede mindent csak elvben csinálnak meg.

Fárasztó sétánkat legközelebbi számunkban folytatni fogjuk, ha ugyan lesz valaki, aki követ bennünket ez irdatlan utunkon.

A bajai építkezés fellendítése.

Munkanélküli iparosok, kongó műhelyek jellemzik városunk ipari életét. A mesterek hétköznapiokon is kávéházakban üldögélnek s az utcákon sétálgatnak, mert nincs dolog, nincs munka. A segédek már réges-régen elhagyták a várost, kivándoroltak messze idegenbe munkát keresni. Csak annyi van itthon, amennyi az időnkint felmerülő kisebb munka, toldás-foldás elvégzésére elég. Nálunk, ha egy-egy középületen kívül öt-hat ház épül is évenként, ez nem képes egy olyan városnak, mint aminő Baja összes iparosságát foglalkoztatni. És ez nagy baj. Az ipar képezi főképen a városok produktív erejét, melyhez járul az egészséges, fejlett kereskedelem. E két tényező nélkül nincs eleven élet, fejlődés, haladás, vagyoni jólét, boldogulás.

Baja város ósidóktól fogva állandóan lakott, népes terület volt, ahol a kultúra sohase vesztegelt, szünetelt. Itt mindig eleven élet, lüktető, pezsgő erő forrt az emberekben s folytonosan rontottak, bontottak, hogy a romok helyén új alkotásokat létesíthessenek. Így lett naggyá, híressé városunk a multban. Azonban nem tartottunk lépést a haladó kor szellemének előtörésével s így visszamaradtunk. Ha szétnézünk az országban, tapasztalni fogjuk, hogy

ALAPITTATOTT 1875.

Löwenstein Frigyes

FÉRFI SZABÓ,

RAJA (városi bérház).

Aranyéremmel kitüntetve a helyi iparkiallításon.

Mérték utáni rendelések elegáns kivitelben.

egy kisebb intelligenciával bíró városok rövid egy-két évtized alatt mekkorát haladtak. Ne menjünk messzebb, itt van Bácskában Szabadka. Népszerűség, építkezés, fejlődés tekintetében óriási lépésekkel haladt előre s folyton-folyvást emelkedik, épül-szépül, gazdagodik. Nalunk hosszabb idő óta, bizonyos stagnáció állott be. A látszólagos fejlődés nem természetes, hanem erőszakos, nehézkos.

Telestele van a város régi, rozoga házaival, melyek a mai kor jogsult igényeit ki nem elégíthetik, köztük nem egy száz éves, vagy még ennél is idősebb s ne adj isten, hogy a tulajdonos lebontatná s a helyére újat építtetne. Megvárják míg összeomlik. Ilyen maradi, ósdi gondolkodású emberek közt nehezen nehezen törhet magának utat a haladás szelleme.

Vannak pedig modern, egészséges észjárású és a mai kor színvonalán álló férfaink is, akik ne engedjék, hogy a tespedés lenyűgözze városunk fejlődését véglegesen, mindörökké.

Mozgalom indítandó oly irányban, hogy a város törvényhatósága legelőbb tizenöt évre engedje el az új házak községi adóját is. Maga az állami adó elengedése nem elegendő, az összes adókat el kell engedni, ha azt akarjuk, hogy a düledező, vén épületeket lerombolják s helyükre kényelmes, modern berendezésű, a higiénia követelményeinek megfelelő, díszes új épületeket emeljenek.

Ami a város e címen veszít tizenöt éven át, indirekt busásan megtérül, mert az építőipar hatalmas föllendül, pénz hoz forgalomba s jólétet, vagyonosodást teremt. A városunkban égető szükségget képező tisztviselőtelep néhány év alatt kiépülne, ha úgy az állami, mint a községi adók alól teljesen felmentenék az új házakat. Az utcák szabályozása, új utcák nyílása sokkal gyorsabban haladna előre, mint a mostani viszonyok között. A város utcáinak szabályozása el sem képzelhető másként.

Mihelyt látnák a százados vén házak, putrik tulajdonosai, hogy egymásután emelkednek a teljesen adómentes új házak, mindjárt sorra omlának le a vályogból, mésztuffából és vegyes szemétanyagból épült, bolthajtásos, egészségtelen, dohos falak, s helyettük új és szabályos utcások képződnek, me-

lyek a város városias jellegét, külső tekintélyét és méltóságát nagyban emelnék. Most szinte nevetséges, amint a szebb házak mellett ott gunnyaszt egy-egy rozoga földszintes viskó granáriumra való buta, nagy tetéjével. A mellékutcák megtele vannak ősi kalibákkal. S hogy még ezeket is lakják s elég bért is fizetnek értük, az csak annak tudható be, hogy a város népességéhez képest kevés a modern lakás. Kénytelen a lakó olyan lyukba helyezkedni, amilyen épen üresedik, amilyent épen kap.

Nagyon, de nagyon itt van az ideje, hogy a lehetetlen állapotokon segítsünk, hogy az építkezést fellelődjünk s minden kétségen felül áll, hogy erre az egyedüli alkalmas mód az új házak 15—20 évre terjedő teljes adómentessége.

Hirek.

A Józsefváros házbéradója. A zombori m. kir. pénzügyigazgatóság határozata, mellyel elrendelt a Józsefváros általános házbéradó alávonását, a napokban érkezett meg a városhoz. A városi tanács a pénzügyigazgatóság ezen határozata ellen értesüléstünk szerint még a mai napon felelőzést nyújt be a pénzügyminisztériumhoz.

Megérkezett a bevonult tartalékosok segélye. Élénk élet volt ma a rendőrmester szobája előtt, a városháza udvarán. Egy sereg asszony, a bevonult tartalékosok feleségei, várt nyugtával a kezében arra a kicsi pénzre, mely ugyan nem pótolja majd férjének annyi elmaradt keresetét, de ha kevés is, ha későn érkezett is, mégis csak pénz s mégis csak jól esik a szegény, sokat nélkülöző családoknak. A bajai pórtartalékosok családjai részére 4110 koronát osztottak ki. Hatvan család részül szolgál. A segély maximuma 80 korona, minimuma 40 korona. Az arányt a családtagok nagyobb száma, a vagyoni helyzet és elmaradt kereset után állapították meg.

Kitüntetett százados. A király Gattaringer Károlynak, a 25. gyalogezred századosának, mar másodizben legfelsőbb megelégedését tolmácsolta Boszniában teljesített szol-

gálatá elismerésül. A százados Matelkanyergen teljesített szolgálatot ahol is a Boszniába tévedt török csapatok tapintatos lefegyverzésével tüntette ki magát.

A Sporttelepen vasárnap, f. hó 8-án helybeli egyesületek futballversenye és díjtekvés lesz.

A rendőrfogalmazói állásról. Ezideig az állásra mindössze Oltványi István joggyakornok pályázott s az ő megválasztása biztosnak tekinthető. Régebben mint rendőrségi hivatalnok működött s e révén is legalkalmasabb ez állás betöltésére, amelynek hozzáértést és tapintatot kívánó labirintusaiban tapasztalataira és képességeire támaszkodva bizton igazodik el.

Az igazgató tanár fölmentése. Sokat irtak a pesti napilapok Major Béla volt bajai képezési tanár alaposan felfuttatott igazgatói ügyéről. A szegedi kir. ítélőtábla a napokban foglalkozott az ügyvel s Major Bélát az igazgató vádjai alól fölmentette. Major Bélának, mint az a tárgyalásokon is kiderült, csak annyi köze volt a szerb igazgatói ügyekhez, hogy egy alkalommal a Korona Kávéházban nem egész színjőzán állapotban szerb hazafinak vallotta magát, pedig egy árva szót sem tud szerbül.

Hírdetmény. Bajai város rendőrkapitányi hivatala, mint I. fokú iparhatóság, részéről közhírré tesz, hogy a városi zálogintézetben f. é. március hó végével lejárt es nem rendezett zálogtárgyak f. é. június hó 5. és következő napjain d. u. 3—5 óra közötti időben a vásártéri nagykaszárnyában levő zálogházi helyiségben nyilvános árverésen eladhatók. Bajai, 1913. évi május hó 17-én. Koller Dezső s. k., tb. rendőrfőkapitány.

A bajai Munkás-Otthon kebelében összpontosított szakszervezetek vegalmi-bizottsága 1913. évi június hó 8-án (vasárnap) este 8 órakor a Munkás-Otthon összes helyiségeiben kitűnő cigányzenekar közreműködésével, világpostával, konfetti és szerepintacsatával egybekötött táncmulatságot rendez. Belépődíj személynként 84 fillér. Egy kísérőnő nem fizet.

Az analfabéta végrehajtó. A zombori kerületi munkásbiztosító pénztár sikkasztásért feljelentette Kovács Ferenc gyepmestert, mert Kovács egy már hatóságilag lefoglalt lovat eladta s így a pénztár 226 koronás követelését nem tudta rajta behaj-

tani. A zombori bíróság Kovácsot egy heti fogházra ítélte, azonban Kovács felelőzött az ítélet ellen. A felelőzést most tárgyalta a szegedi tábla, amely felmentette Kovácsot, mert bebizonyult, hogy Vizi József, a kerületi munkáspénztár végrehajtója, akinek a foglalás fogantatásakor a jegyzőkönyvet fel kellett volna vennie, teljesen analfabéta és így nem is tudhatott jegyzőkönyvet felvenni a foglalásról.

A pupos koldus gyilkosa. János-halmán a község határában elterülő szőlők között vasárnap reggel meggyilkolva találták Ádám Miklós o.lajvaló szőlőbirtokost. Az öreg pupos embert aki, bár szőlője volt, kéregetéssel szerezte meg a mindennapi pálinkára való, a korcsmából történt eltávózása után hátulról megtámadták. A csendőrök gyanúja Loncsárevics Benedek nevű legény ellen irányult, aki állandó ellenségkedésben élt vele. Loncsárevics töredelmesen bevallotta, hogy előre elhatározta, hogy megöli az öreget.

Kettős sinpár a fiúmei vonalon. A múlt év tavaszán kezdték meg Kelenföld és Pusztadonyszabolcs között a kettős sinpár elhelyezését. Ez a munka a jövő hónap folyamán teljesen befejeződik. A budapest—fiúmei vonalon egyelőre nem terveztek másutt is hasonló átépítést, azonban a baja—bátaszéki dunai hid megnyitásával a fiúmei uton oly rohamosan megnövekedett a forgalom, hogy az államvasutak igazgatósága — értesüléstünk szerint — egész váratlanul úgy határozott, hogy a lehető legrövidebb idő alatt megépíti Dombóvár—Gyékényes között is a kettős sinpárt. Ahogy a kelenföld—pusztadonyszabolcsi kettős vágány megépítésének munkálatai véget érnek, nyomban megkezdik Dombóvár—Gyékényes között az építkezést. Az építkezési felügyelőség székhelye Kaposváron lesz és az építkezési felügyelőség augusztus elsején már Kaposvárra fog költözni.

Sport.

SPORT-NAPTÁR.

Június 4. A bajai főgimn. tanuló ifjusága délután 5 órakor a Sportegyesület telepen iskolai tornagyakorlatokat és játékokat mutat be az

OLCSÓ Kobrak-cipők.

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy a LEGJOBBNAK elismert **KOBRAK-cipők** talpában feltüntetett fix árából a mai naptól fogva **tíz százalék engedményt** adok.

Tisztelettel

Lázár Sámuel.

érdeklődő közönségnek.
A gyakorlatokat Vágó Rezső tanár vezeti.

Junius 8. Az áll. tanítóképző tanuló ifjúsága délután 5 órakor a Sportegyesület telepén svéd rendszerű új iskolai tornagyakorlatokat és játékokat mutat be az érdeklődő nagyközönségnek. A gyakorlatokat Kiss Á. József tanár vezeti.

Julius 6. Kirándulás Szekszárdra futball meccsre.

Vér a parlamentben

Hazay ügyvezető miniszerelnök.

A képviselőház mai ülésén megjelent az ellenzék. Amikor Tisza István gróf megnyitotta az ülést, az ellenzék óriási zajba tört ki. Tisza felfüggeszti az ülést, kimegy a teremből. A parlamenti őrség bevonul a Házba. Héderváry Lehel rákiált az őrségre: Pfüj! Szégyeljétek magatokat!

Czabay-Horváth parancsnok kardot ránt, háromszor lesújt Héderváry Lehel fejére. Ez véresen bukik le a földre.

Az ellenzék kivonul a teremből. Tisza megnyitja újra az ülést. Héderváry Lehel esetét bejelentik a katonai parancsnokságnak és a parlamenti bizottságnak.

Lukács László miniszerelnök bejelenti a Háznak a kormány lemondását. — A Házat bizonytalan időre elnapolják.

A főrendiház holnap tart ülést. A miniszerelnök holnap nyújtja át lemondását a királynak és utódjául Tiszát ajánlja.

A király valószínűleg Hazay Samut nevezi ki ügyvezető miniszerelnökké.

Szerkesztők: Ernszt József és Polierman Artur dr.

Dr. Walleshausen Gyula
ORVOS
lakását Czirfusz Ferenc (Kaszárnya)-utca 32. szám alá helyezte át.

Fenyvesi Sarolta
KÉSZÍT
legújabb divatu planzett nélküli

csipőfüzőket,
halesont nélküli
Reform-füzőket,
hátegyenesítőket

és minden e szakmába vágó **orvosi** rendelet szerint készítendő **füzőket,**
a legjutányosabb árban.

Széna eladás.
Házhoz szállítok idei prima szénát. 8 K 50 fillérért métermázsánként. Szíves megkereséseket kér
Pandur-pusztai bérgazdaság Baja.
Postafiók 29.

Kitünő házi kosztot kaphat özvegy kath. uriasszony nál 3, esetleg 4 uriember.
Cim a kiadóhivatalban.

Hirdetések
jutányos áron
felvételnek

a
BAJA
kiadóhivatalában
Kazal József
könyvnyomdájában,
a Központi szállóval szemben.
Telefonszám 45.

INGYEN, ráfizetés nélkül becserél öreg, használt gramfonlemezeket újakra **WAGNER** „Hangszerkirály“ Budapest, József-körút 15. szám.
Árjegyzék ingyen. Cimre ügyeljen.

Külön női osztály.

Óriási választék a nyári idényre megérkezett cipő-áru ujdonságokban, a **MITTLER**-féle cipőáruházban
Baja, Szt. István-tér, városháza épület.

Férfi vagy női AMERIKAI CIPŐK, barna vagy fekete, ezelőtt K 18 — most K 13.—. Ugyanílyen eredeti amerikai legfinomabb kivitelben, varrott ezelőtt K 22.—, most K 15'—.

Férfi fűzős, gombos vagy cugos, barna vagy fekete színű és chevreaux 10 koronától feljebb. — Női félcipők 6 koronától feljebb. — Női magas fűzős vagy gombos K 8-50 és feljebb. — Gyermek félcipő vagy magas, barna és fekete K 2-50-től feljebb.

Továbbá az eredeti amerikai világhírű HELIA-gyártmányú gyermek cipők fél és magasban. — Női ebelszűn cipők cugos és fél, vászon- és tennis-cipők minden színben és kivitelben. — Férfi, női és gyermek amerikai szandálokban.

Olcsó bevásárlási forrás!

Külön női osztály.

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy
úriszabó üzletemet május hó elsején Mátyás király-tér 10-ik szám alá, (járásbíróság átellenébe) helyeztem át.
Készíték elegáns férfi- és gyermek-ruhákat. Javitást és vasalást elfogadok jutányos árban.
A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kéri tisztelettel
Babocsay Károly.

Pontos kiszolgálás.

Egy

Stanuló

felvételek

Kazal József

-- könyvnyomdájában --

Minden izlésnek megfelelő
CSINOS DIVATOS

fényképeket

ugyszinten

fényképnagyításokat

KÉSZIT

Nesselroth Bernát fényképész

Baja, Szent István-tér II-ik szám.

(Fischer-ház.)

Papir- és írószer-kereskedés

■ KÖNYVNYOMDA ■

KAZAL JÓZSEF - BAJA Telefon 45**Vörösmarty Mihály-utca 6**Telefon 45

Könyvnyomdai munkák készítése a legizlésesebb
kivitelben. Ügyvédi és községi nyomtatványraktár

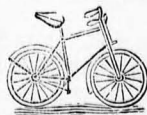
**Hazai Általános Biztosító
Részvény-Társaság.**

A társaság elvállal biztosításokat

tűz- és jégkárok ellen (a villámcsapás által okozott tüzkárokat is megtéríti). A biztosítás egyéb ágazataiban is a közönség rendelkezésére áll. Díjtételei olcsók és előnyösek, kárait gyorsan és méltányosan rendezi, ügyfeleinek érdekeit minden tekintetben megóvja.

Kötvénykiállító főügynökség: B A J A.

(Városi bérház.)

Fränkl Ignác

BAJA, Budapesti-ut 15.

Ajánlja dus raktárát elsőrendű

varró-, kötőgép-, kerékpárok- és grammofonokból, valamint mindezek alkatrészeiből.

J a v i t á s o k

szakszerű műhelyben a legjutányosabban eszközöltetnek.

➡ Kedvező fizetési feltételek! ➡